

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze

Akademický rok 2022/23

Oponentský posudek: PhDr. Blanka Altová Ph.D.

Bakalářská práce

Památky Havlíčkova Brodu optikou tamějšího městského úřadu, místních paměťových institucí a turistického informačního centra.

Karolína Šťastníková

Zadání:

Studentka se seznámí s pracemi věnovanými historii města a jeho památek a vypracuje na základě sekundární odborné literatury kompilační kapitolu.

Dále si vybere definici pojmu památka a analyzuje, jak se v pracích věnovaných Havlíčkovu (Německému) Brodu proměňoval.

Pro vlastní empirický výzkum zvolí metodu analýzy dat, rozhovorů, pozorování, komparace. Na základě dat z místního tisku, internetových stránek města a zápisů z porad městského úřadu analyzuje, jak k městským památkám přistupoval městský úřad.

Dále zpracuje totéž z pohledu paměťových institucí (především muzea, galerie) a turistického centra. V případě paměťových institucí se seznámí s expozicí (výstavou) věnovanou městu, dále s muzejním věstníkem. V případě turistického centra prostuduje propagační materiály atd. Dále provede rozhovory s kompetentními osobnostmi na městském úřadu, v muzeu, v turistickém centru.

Oponuji tuto práci již podruhé. Předchozí verze měla sice jiný název, ale stejné zadání a cíl. Nový název zadání lépe vystihuje. Předložená práce má nyní také přehlednější a logičtější strukturu, respektive jen řazení názvů kapitol a podkapitol, protože jak jsem při čtení zjistila, obsah a způsob zpracování většiny z nich názvu neodpovídá nebo jej naplňuje jen částečně.

Pro ilustraci uvádím: 1.1. je věnována vysvětlení cíle práce, má rozsah čtyř řádků – výčet institucí, které chce autorka zkoumat a příslib, že se bude zabývat otázkou, jak vnímají památky a jak je propagují. Ve skutečnosti podala jen stručný popis jejich činnosti.

1.2. *Prostředí výzkumu* charakterizováno na sedmi řádcích fakty v následujícím sledu: nadmořská výška, rozloha, sousedí s Jihlavou a datum založení města, počet obyvatel v roce 2021, význam zemědělství, složení průmyslu. Následuje pět řádků, které by se už mohly vztahovat k tématu práce, ale obsahují jen výčet vybraných památek a údaj o uznání památkové zóny, přestože autorka zvolila ke svému výzkumu tři instituce ve městě, ale nevysvětlila jejich různé zaměření, působnost, kompetence a vztahy k vybraným památkám – **mohla by to při obhajobě alespoň nastínit?**

1.3. *Teoreticko-metodické zakotvení:* po sdělení, že klíčovým pojmem práce je památka, následuje její definice (tentokrát už relevantní), ale opět bez vztahu k tématu. Následuje

konstatování, že památkový fond je nemovitý a movitý a obsahuje i památkově chráněná území (!). **Jak se tato sdělení vztahují k teoreticko-metodickému zakotvení této práce?**

1.4. *Metody*: polostrukturované rozhovory, nezúčastněné pozorování, analýza dat a komparace.

Předpokládám, že hodnocením této části práce se bude zabývat ve svém posudku kolegyně doc. Soukupová. Podle mého soudu autorka ani tyto metodické přístupy v předložené práci zcela neuplatnila, výsledky vlastního pozorování jsem v textu nezaznamenala, místo analýz se autorka omezila na deskripci. Metody, které by vedly ke „zmapování fyzického stavu památek“, jak píše v podkapitole o nezúčastněném pozorování, které jsem jí v předchozím posudku doporučila včetně odkazů na postup) zcela pominula. Většina textu této práce vznikla spíše mimoděk použitou metodou kompilace, tu však ve výčtu metod nemá, ale v druhé kapitole *Nástin dějin města a jeho památek* ji uvádí v podtitulu.

Vzhledem k tomu, že kromě formálních změn ve struktuře práce nevidím v předložené nové verzi žádný výraznější kvalitativní posun (naopak opakování chyb a nebo vynechání problematických částí), tak se neubráním srovnání. V předchozím posudku jsem autorce doporučila řadu titulů k doplnění poznatků o historii města, o provozu a struktuře památkové péče a také k upřesnění odborných pojmů, které v textu stále užívá a evidentně jim nerozumí. Využila jen některá doporučení a výzkum po linii památkové péče v předložené nové verzi zcela vypustila (žádný narátor, žádná instituce, ani charakteristika prostředí z tohoto hlediska), i když památka, jak píše, je pro její práci klíčový pojem. **Proto prosím, aby při obhajobě vysvětlila významy a rozdíly mezi pojmy renovace, revitalizace, rekonstrukce, jak je užíla i v této verzi své práce, A dále, aby vysvětlila zda a jak zkoumané instituce spolupracují s představiteli a orgány památkové péče?**

V rámci turistického ruchu se architektonické památky propagují, vnímají a komparují ve škále různých hodnot – jako historické, umělecké, estetické a vždy v urbanistickém kontextu (ten autorka zcela pomíjí). **Zaznamenala autorka tyto pojmy v propagačních materiálech zkoumaných institucí a při rozhovorech s narátory? Mohla by autorka vysvětlit významy těchto hodnot. V textu autorka také uvádí, že v Havlíčkově Brodě jsou památky stavební, ale také sakrální (str.11) - mohla by i tyto pojmy a jejich vztah vysvětlit?**

Jak autorka píše, vybrala a řadí památky podle jejich stáří: kostel sv. Vojtěcha a Starý hřbitov, Nová radnice, děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie, kostel sv. Kateřiny, Koudelova kašna, Stará radnice, Štáflova chalupa, Havlíčkův dům, augustiniánský klášter s kostelem sv. Rodiny a kaplí Božího hrobu, Mariánský sloup, kostel Nejsvětější Trojice, židovský hřbitov.

Jak se v tomto výběru a řazení památek odráží výzkum, který provedla? Jak jsou památky utříděny v materiálech institucí, které měla analyzovat?

Autorka také u žádné památky neuvádí současné majitele, investory do jejich obnovy, údržby a provozu, ani provozovatele, nezmiňuje se ani o příspěvcích státu. Nerozlišuje památky podle funkce a způsobu využití v rámci turistického ruchu a přínosu nebo zátěže pro zkoumané instituce – **nepovažuje to za důležité? Jakou roli v údržbě a fungování památek mají orgány památkové péče? Jak mají zkoumané instituce zájem na fungování a stavu vybraných památek?**

Kvalitu zpracování kapitol o historii města a památek z hlediska svého oboru raději posuzovat nebudu, **ale ptám se, jak se v těchto kapitolách odrazily výsledky jejího výzkumu?** Postrádám v těchto kapitolách zmínky o dějinách památkové péče v Havlíčkově Brodě. **Nemá snad zavedení a vývoj památkové ochrany vliv na vybrané památky?**

Jaký má výběr památek a jejich stáří vztah k „optice“, kterou si v názvu práce zvolila?

Domnívám se, že výběr a řazení památek podle stáří nemá oporu ani v jejím výkladu o historii města, ani v systému jejich památkové ochrany. Nedává smysl ani z hlediska jejich prostorových či funkčních vztahů, nebo v (turistickém) pohybu po městě, ani v kontextu rozhovorů a analýz, které měla provést.

Podle zadání měly být primárním zdrojem výzkumu rozhovory s představiteli vybraných institucí města a analýzy propagačních materiálů, expozic a místního tisku. Rozhovory byly však provedeny pouze s referentkou odboru vnějších a vnitřních vztahů Městského úřadu v Havlíčkově Brodě a s historičkou a kurátorkou Muzea Vysočiny. Turistické informační centrum mezi narátory zastoupeno nebylo a orgány památkové péče zcela pomínuty. Místo analýz došlo jen k popisu materiálů. Takže z výzkumu studentka získala pouze povrchní poznatky, případně data úřední povahy. Nedokázala to utřídit a prohloubit ani vlastní pozorováním. Nestanovila si žádná srovnávací kritéria (návštěvnost, hodnoty, ohlasy, zmínky nebo výše investic/zisku, možnosti využití). **Jak by autorka při obhajobě alespoň nastínila a komparovala význam vybraných památek z hlediska (optikou) vybraných institucí?**

Bez hlubšího pochopení splnila studentka i další úkol, ale místo cílené analýzy výběru, vztahu a významu jednotlivých institucí k tématu své práce autorka popsala jejich stručnou historii. Z rozhovorů a povrchních kompilací tak nezískala potřebné podněty, které by dále rozvíjela vlastním pozorováním a zpracováním.

Mohla by autorka alespoň dodatečně doplnit kompletní údaje k propagačním materiálům (většinou je označuje jako letáky) zkoumaných institucí, k relevantní publikační, výstavní a expoziční a přednáškové činnosti muzea Vysočiny a porovnat jejich význam v propagaci památek města?

K vlastnímu pozorování, aplikaci empirických metod, komparaci výsledků v této bakalářské práci vůbec nedošlo (i když názvy kapitol a podkapitol tomu odpovídají). Jednotlivé kapitoly mají spíše povahu neutříděných výpisků, v nichž se informace, které by mohla autorka použít, analyzovat a komparovat, ztrácejí ve sledu dalších ne zcela relevantních záznamů o činnostech a událostech. To se samozřejmě odrazilo v obsahu a rozsahu shrnutí a závěru práce.

Výsledkem je, že studentka předkládá k obhajobě bakalářskou práci, která sice po formální stránce vypadá, že splňuje očekávanou úroveň, ale v reálném obsahu se zcela mýjí se zadáním, avizovanými metodami výzkumu i názvem *Památky Havlíčkova Brodu optikou tamějšího městského úřadu, místních paměťových institucí a turistického informačního centra.*

Navrhuji práci k obhajobě s hodnocením 3-4 podle výsledků obhajoby.

Blanka Altová

V Trstěnici 1. června 2023